

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemana za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanja na dom računa se po 10 kr. za meec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Govor poslanca Šukljeja.

v državnem zboru dne 9. maja 1887.

(Konec.)

Sedaj preidem, gospoda moja, k obrtnim učiliščem. In tu konstatujem z veseljem, da se je gospod naučni minister izrekel v odseku, da se bode za Kranjsko osnovala obrtna strokovna šola, samo to še ni odločeno, ali bi se osnovala v Ljubljani ali v Ribnici.

Dovoljujem si tu naglašati, da bi tako učilišče v obeh krajih lahko uspešno delovalo. Uspeh bode gotov. Učilišče v Ljubljani bi imelo naravno tendenco, da se s časom razširi v obrtno šolo višje vrste, kakor je upati v državno obrtno šolo. Učilišče v Ribnici bode pa oživljajoče in uspešno uplivalo na tamošnje, starodavno domačo obrtnijo. Jaz nečem nikakor prejedikovati odločbam naučnega ministerstva prosil bi pa gospoda naučnega ministra specijalno kot zastopnik Ribniške občine, da naj se gleda na to, da se skrbi vsaj za pouk v risanju, ko bi v bližnji bodočnosti ne bilo mogoče v Ribnici osnovati strokovne šole za lesno obrt.

Obžalovati pa moram, gospoda moja, da ne moram z isto zadovoljnostjo govoriti o nekej drugej stvari, ki se tiče tudi obrtne pouka. Vi ste v tem, kar jaz mislim, poučeni z interpelacijo, katero smo stavili pred nekaterimi dnevi v visokej zbornici.

Če pogledate v državni proračun, najdete za državno obrtno šolo z Trstu v ordinariji 9000 gld. in extraordinariji 14000 gld., torej vkupe 23.000 gld. postavljenih, in jasno je, da je to le začetek. Za Tržaško učilišče bode treba še veliko več dajati iz državnega žepa, ker se bode razširilo, kakor se čuje, v zavod prve vrste.

Primorski Slovani bili so dovolj neskrupni da so mislili, da se bode tudi na nje oziralo na tej državnej obrtni šoli, katero bode vzdrževala država, za katero bodo tudi sami donašali svoje krajcarje. Primorski Slovani so si morali reči, da imajo večino na Primorskem, kjer je nad 200.000 Slovencev in 130.000 Hrvatov.

To je ona stranka na Primorskem, ki visoko spoštuje avstrijsko državno misel, ter ne zre čez morje. (Tako je! na desnici), na daljni zapad, čez Adrijo, v oni kraj, od koder ima priti spasilj. Z gotovostjo se je pričakovalo, da bode državna

obrotna šola v Trstu pristopna tudi primorskim slovanskim elementom.

Našega trdnega zaupanja tudi nikakor ni omajalo odklanjajoče postopanje Tržaškega mestnega zbora, in odkritosrčno priznavam — morda se to glasi najivno — tolikrat smo že slišali proslavljanje energijo sedanjega naučnega ministra, da smo se že veselili, s kako odločnostjo bode zavrnil ne-kvalifikovane zahteve Tržaškega mestnega zbora.

Kaj se je pa zgodilo? V seji 28. dne aprila se je po poročilih „Oservatore Triestino“ in družih Tržaških listov prečital vladen dopis, v katerem se je res naučni minister uklonil šovinizmu Tržaškega mestnega zastopa.

Tu je rečeno, da bode italijanščina izključni učni jezik, le po strani se bode v nekem majhnem kotičku tudi učila slovenščina. Da, gospoda moja, s tako miloščino se naš narod, slovanski element v Primorji ne more zadovoljiti. Kaj se to pravi? Večina obrtnih delavcev v Trstu rekrutuje se iz Primorskih Slovanov. Zahteva se od njih, da si morajo prisvojiti italijanščino, predno bodo mogli ustopiti v ta zavod. Priznati moram, da od te naredbe do raznarodenja je le jeden korak. (Res je! na desnici) in zategadelj moram žaliog izreči, da jako obžalujem to naredbo in prosim, da se tako prenaredi, da bode stvarni pouk tudi slovanskim elementom pristopen.

In sedaj, gospoda moja pride naučni minister, kakor smo že slišali z utemeljeno zahtevo, da bi se ne ozirali na sklep budgetnega odseka in dovolili primerno svoto za novo mesto družega sekcijekega načelnika. Po tem, kar sem dosedaj povedal, z narodnega stališča nemam posebnega veselja ustreči tej utemeljenej zahtevi, ravno tako ga tudi nemajo, kakor mislim, gospodje, ki stoje na avtonomističnem stališču. Vender mislim, da se mora stvar presojati z višjega stališča.

Potreba je dokazana, to priznavam. Ravno tako je tudi res, da vse stranke visoke zbornice žele reformo odgojiteljstva in vsako tako reformatorično delovanje zahteva mnogo pripravljalnega dela v ministerstvu. To pa, na kar dam največjo važnost in naglašam zlasti proti izvajanjem gospoda dr. Weitlofa, to so izjave, ki opravičujejo naše upanje, da bode vlada začela z večjo resnostjo in odločnostjo izvajati svoj program. (Dobro! Dobro! na desni.)

Izjave, gospoda moja, vežejo tudi naučno upravo, in tedaj se nadejamo, da bode naučno ministerstvo začelo v tem zmislu razvijati svoje delovanje, in bode jo tudi obrnilo v tir splošne vladne politike. Dovoljujem si tedaj — in morda sem opravičen misliti, da postopam v zmislu večine — staviti in visoki zbornici priporočati sledeči predlog (čita):

„Visoka zbornica“ naj sklene:

V poglavji 9. naslov 1. „potrebščina“ se ima glasiti: Redni stroški 266.800 gld., vsota 308.000 gld“. Poviša se tedaj potrebščina proti predlogu budgetnega odseka za onih 5000 gld., ki so potrebni za plačo družega sekcijekega načelnika v tem letu.

In gospoda moja, pustite me, da sklenem. Pustite me, da to storim z dvojno željo, ki se mi usiljuje, v mojej lastnosti kot šolniku z jedne strani, kot zastopniku jednega slovanskih, slovenskega naroda z druge strani. Kot šolnik sem preverjen, da bode reka napredka prisilila nas reformovati odgojiteljstvo.

Da bi se gospod naučni minister lotil tega dela z večjo, trdno in spretno roko. Toda verjame naj mi: Jedno je najuspešnejši predpogoj za vsako tako reformovanje. To je spoštovanje svobode in individualitete učiteljskega stanu. Gospoda moja, v nobenem stanu ni moč svobodne osebe tako odločilna, nikjer ni birokratični aparat in šablonsko reglementovanje tako škodljivo, kakor pri učiteljskem stanu. To je želja, katero izrekam kot šolnik proti načelniku naučne uprave.

Kot zastopnik slovenskega naroda imam le še prav kratko besedo do Njega ekscelence. Mi nismo mnogobrojni, malo smo spoštovani, prevečkrat prezirani. Vender, gospoda moja, izvršujemo Slovenci važno misijo v avstrijskem cesarstvu. Mi smo straža v južnih deželah, mi stražimo Adrijo in Sočo, in gospoda moja, vsak avstrijski državnik — in jaz mislim, tudi oni, ki ima naučno upravo v rokah, mora delovati z velicega državnega stališča. Vsak avstrijski državnik, pravim, moral bi varovati in gojiti slovenski element na jugu države, kakor se goji gozd, kateri ima biti varstvo proti pretečim plazovom. (Živahno odobravanje na desni. — Govorniku častitajo.)

LISTEK.

Mabel Vaughan.

(Roman. V angleškem spisala Marija S. Cummins, poslovenil J. P.—ski.)

Petnajsto poglavje.

(Dalje.)

Nasledek temu je bilo mučno in od dne do dne rastoče ločenje, ne ločenje, ki izvira iz hudih pogledov, iz strastnih besed in mejsebojnih zatožeb, kajti takih ni bilo. A Mabeli so srce komaj manj mučili postranski in skriti pogledi, nepojasnjena raztresenost, prisiljeno molčanje ali neugodna veselost, ki so o nezadovoljnem srci pričali.

Koliko sta gospod Vaughan in njegova sestra delila njegovo žalost, določiti je bilo težavno. Kljubu od dne do dne rastoči raztresenosti je prvi sedaj pa sedaj kaj skrbno pogledoval sina, Sabija pa je na svojega bratiča se ozirala z največjo zadrego, ki se je časih premenila v očitiranje, ko je opazila, kako malo sta mu bila mari blagor in sreča vse rodovine. A svojih mislij ni izrekala in tudi še ni bilo nika-

kor gotovo dokazano, ali je Henrikovo vedenje in življenje količkaj poznala. Tajiti se pa ni dalo, da se je neka boječnost polagoma polastila vse rodovine in da je neki skrivnostén čut malo družino tlačil.

Nazadnje je skušala Mabel očine in tetine družbe ogibati se toli zelo, kolikor se je umikala Henriku. Nikdar se ni vpraševala, ali je previdno ali pravo, da se zbog gole bojazni ne ustavi nesreči, katere odstraniti ni znala. Prav slepo se je udajala prirodnemu nagonu ter je skušala ubežati mučnemu strahu, kateri jo je pri vsem tem kot senca preganjal.

Zato se je sedaj bolj nego poprej utapljala v ono razburjeno življenje novošegnega sveta, ki je bilo res za njo vso nekdanjo mičnost izgubilo; v veselem in brezsrčnem vrtinci posvetne družbe je skušala zadušiti vse grenke bojazni in hude slutnje, ki so jo doma mučile. Bil je neki čas, ko bi bila Mabel zavrnila vsako veselje in vsako čast, katerih bi Henrik ne bil lahko delil; bil je neki čas, ko se je zanimala le za iste stvari in koristi, za katere se je tudi Henrik zanimal. Pred šestimi meseci bi bila učenka vsemu svetu drzno izjavila, da sta ona

in brat nerušljivo zvezana ter hočeta skup zmagati ali pa pasti. A Mabel od danes (to naj bode opomeno) ni bila več prostosrčna učenka gospe Herbertove. Nekaj časa sem je hodila v drugo šolo ter je nevedoma nasrkala se drugih načel. To ni bil upliv imenitne gospode, ki je res ves nje čas z ničevimi mislimi in težujami polnil, a plemenitih občutkov nje srca vender ni pokvaril. Bil je globokejši bolj uglajeni upliv moža, ki nikakih nesebičnih občutkov ni poznal, kateremu so bili drugi ljudje toliko neresnični in puhli, kot je sam bil; ta mož je bil prav po zvijaški nedolžno in ljubeče nje bitje okužil z nekako olikano sebičnostjo, ki se straši vsakatero dotike z ostrimi robi delavnega življenja ter s tresočim glasom zavrača vse, kar bi jej lastni razkošni mir količkaj motilo.

Na tak način skušavši se osvoboditi vseh nasledkov Henrikovega vedenja, razširjala je od dne do dne le brezdno mej bratom in sestro; dasi Mabel ni pospeševala pogina zapeljanega mladeniča, vender mu tudi ni podala roke, da bi ga pogube otela.

(Dalje prih.)

Govor slov. poslanca dr. L. Gregorca v državnem zboru dne 3. maja 1887.

(Konec.)

Sedanja vlada bi bila vsaj v začetku mogla ukrenoti, kar zahteva pravo in pravica. Toda ni hotela in zato je narodna borba na toliko vskipela, da moramo to vsi obžalovati. Pri nas Slovencih na primer bi vlada že davno bila zelo lahko prepovedala posilno upeljavo pouka v nemščini na Koroškem in Štajerskem, opirajoč se na člen XIX. osnovnih državljskih pravic, ki prepoveduje koga siliti, da bi se naj učil drugega jezika. (Poslanec Ghon: občine!) Ni res. (Poslanec Ghon: res je! Veselost.) Tudi v Trstu bi bila vlada že zdavna lahko ukazala, naj se priredi za slovensko deco slovenskih ljudskih šol. Prav tako ima Istrija premalo ljudskih šol. (Klici na desni: srednjih šol pa nič!) Gledena to bi vlada že bila zdavna mogla potrebno naročiti deželnemu zboru isterskemu. Toda ona tega ni storila.

Vlada zamore učiteljska tako uravnati, da bi tudi Slovincem ugajala pa tudi tega nam neče storiti. Slovenci potrebujemo dalje, da se tudi na nas ozira vlada v deželnem šolskem svetu koroškem in štajerskem. Kajti sedanji deželni zastopi nam ne privoščijo niti jednega zastopnika v deželskih šolskih svetih, čeprav je ondi 130.000 Slovencev in tukaj nad 400.000. Prva dolžnost vlade bi bila, ovo krivico popraviti. Ima namreč več funkcionarjev ali udov deželnega šolskega sveta imenovati in bi torej lahko na Slovence ozirala se. Tako bi vsaj uradbeno časih izvedela, česa želimo Slovenci. Sedaj pa uradbeno tega ne izve. Šestletna doba funkcije narjem v deželnih šolskih svetih poteče letos, pa tudi okrajnim šolskim nadzornikom. Jaz se nadejam, želim in prosim, najvlada jemlje vsaj tukaj nekoliko ozira na nas Slovence!

Visoka zbornica je že večkrat v resolucijah vlado pozivljala, naj osnuje paralelnih razredov pri gimnazijah na slovenskem ozemlju. Patrijarh Jakob je nekdanj za Lijo služil 7 let in jo dobil, a naši poslanci služijo vladi 7 let pa o slovenskih paralelkah še po nekod ni duha ne sluha. (Veselost.) Slovenci zahtevamo slovenščine popolnem zmožnih uradnikov. Vlada ima dolžnost skrbeti za njih vzgojo. Najboljše sredstvo bile bi slovenske stolice za najpotrebnejše pravoslovne stroke na Graškem vseučilišči. Nekdanj za Bachovega absolutizma smo jih imeli, od sedanje vlade jih zaman pričakujemo. Zmiraj odlaga ad calendae Graecas, t. j. do svetega Nikolai.

Povedano svedoči dovolj, da bi vlada bila lahko storila mnogo, kar bi narodne prepire krčilo. Toda ni hotela storiti in zatorej nje ne morem odvezati krivde, da še ni miru mej narodi.

Kar Slovenci in avstrijski Slovani sploh zahtevamo, to je primeroma jako malo, se daje prav lahko izvesti, meri na mejnarodni mir ter je v osnovnih državnih zakonih utemeljeno. Tudi koristi države zahtevajo, da se ustreza željam in tirjatvam Slovanov. Kajti posilno raznarodovanje množi privlačne sile velikih narodnih držav sosednih, kar mora naposled z nesrečo, s propadom Avstrije, končati. Zlasti nevarno je ponemčevanje. Čim hitreje in uspešneje se ponemčuje, tem preje zgubi Avstrija nekatere svojih pokrajin. Le zaslepljene oči tega ne vidijo. (Prav dobro! na desni.) Velikih žrtev zahteva vlada od sleharnega naroda v državi. Nobeden se njim ne more izogniti. Vsakega zadenejo bremena primerno. Zato pa ima vlada sveto dolžnost skrbeti, da vsak narod ostane zmožen ova bremena prenašati. Ne sme torej na primer sredstev za omiko in pouk samo jednemu narodu v obliči polagati, drugim pa odrekati in vender od vseh jednakih denarnih in krvnih davkov tirjati. To bi bilo ne samo krivično, ampak naravnost grozovito. Mene spominja to na egiptovskega faraona, ki je Izraelcem prepovedal dajati za izdelovanje opek potrebno slamo, a vender navadno število opek od njih tirjati zaukazal.

Naša visoka vlada utegne kmalu dobiti priliko obrniti se v slovesnem pozivu do vseh narodov avstrijskih. S kakšnim zaupanjem more ona stopiti pred ogromno večino slovansko, če njej pa vest očitati mora, kako je Slovanom škrtljava, krivična, ter jih pogosto prepušča potujčevanju!

No, Slovani bodemo storili, kar smo storiti dolžni, ker Avstrijo hočemo. Nam je Avstrija evropska potreba. Še zmiraj se držimo besed, katere je izpregovoril slavni češki domoljub Palacky: „Ko bi

Avstrije ne bilo, trebalo njo osnovati“ in ker že obstoja, naj se ohrani! (Živahna pohvala na desni.) V to žrtvujemo kri in imetje. Toda prav radi tega bodemo Slovani tem odločniše tirjali vse, česar nam treba, da ohranimo in gojimo svojo narodnost.

To ne sme biti, da bi mi Slovani bili jednakopravni samo pri davkarjih ali vojaških nabornih komisijonih (Dobro, dobro, na desni.) To ne sme biti, da bi se od nas bogatili drugi narodi — morda še takšni, ki niti v Evropo ne sodijo — in mi se le dovolj dobri zmatrali samo za postreljanje. (Dobro! dobro! na desni.) Slovani hočemo v Avstriji biti enakopravni državljani in kot takšni priznani in spoštovani. (Dobro, dobro! na desni.)

Ekselencija gosp. ministerski predsednik je nedavno djal: Slovani v Avstriji ne bodo dali miru, dokler ne dobijo, česar v ohranitev svoje narodnosti potrebujejo. To je res. Veseli me, da gospoda to sama sprevidi. Besede smo čuli, sedaj bi pa še radi doživeli dejanja. To bode najboljša priprava za pomlajenje, za preosnovo Avstrije. Narodi, kedar bodo dobili svoje pravice, dobili bodo tudi nov pogum ter želeli, naj se zmiraj v častnem smislu uresničuje slavno gaslo: Austria erit in orbe ultima (Avstrija ostane do konca sveta). — (Pohvala na desni, govorniku čestita mnogo poslancev.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. maja.

V soboto odgovoril je v **ogerske** zbornici poslanec Tisza na interpelacijo o predzgodovini bosenske okupacije. Ministerski predsednik je konstatoval, da je politika naše države pred rusko-turško vojno skušala zboljšati stanje kristijanov v Turčiji, ob jednem pa ohraniti celokupnost Turčije. Če tudi si je Avstrija prizadevala ohraniti mir, vender je Rusija začela vojno za osvobodjenje sorodnih narodov. Naša država je ostala neutralna z ozirom na tedanji politični položaj. Proti Turčiji, s katero je bila v prijateljstvu, ni mogla začeti boja, ovirati pa tudi ni hotela, da se zboljša stanje orijentskih kristijanov. Začela se je pogajati z Rusijo, da zavaruje svoje koristi. Izrekla je željo, da naj bi se meje na Balkanu ne preminjale. Ko bi se pa le ne dal doseči status quo, je naznanila, v katerih slučajih bi bila prisiljena popustiti neutralnost. V Bosni in Hercegovini naj Turčija upelje reforme. Ko bi tega Turčija ne mogla, Avstrija ne bo pustila, da bi te dve deželi kaka druga vlast zasela, ampak jih bode zasela sama, da napravi red. Rusija in Avstrija sta se o tem sporazumeli, in vse sporočili Nemčiji. Da bi Avstrija in Rusija razdelili Turčijo, o tem se ni dogovarjalo. Ker se Sanštefanski dogovor ni ujema s tem, kar sta se poprej Avstrija in Rusija dogovorili, mu je Avstrija ugovarjala. Vsled tega se je sešel Berolinski kongres, ki je Avstriji dal mandat, da naj zasede Bosno in Hercegovino. Avstrija je zasela ti dve deželi na podlagi tega mandata, ne pa vsled prejšnjega sporazumljenja z Rusijo. Avstrija se je ves čas ozirala kolikor se da na Turčijo in je ni vodila sebičnost.

Vnanje države.

Vse kaže, da bode v kratkem **Srbija** spremenila svojo vnanjo politiko. V vladnih in dvornih krogih vedno bolj simpatizujejo z Rusijo. Prijateljstvo z Avstrijo ni več tako pristržno. Srbski časopisi napadajo Avstrijo, ne da bi jim vlada delala kake ovire. Pred jednim letom bi bili vse take izjave konfiskovali, če ne celo listov zatrli. Da dvorni krogi neso več tako naklonjeni Avstriji, pokazalo se je pri odhodu srbske kraljice v Rusijo. Odhod je bil sprva napovedan na 9. uro, potem se je pa preložil na 8. uro, kar se je pa naznanilo samo ruskemu diplomatskemu zastopniku. Avstrijski poslanik bi bil odhod zamudil, ter ne bi bil mogel kraljici želeti srečnega potovanja, da ni od neke druge strani zvedel, kdaj se kraljica odpelje.

Turčija se je obrnila do vseh veleposlanikov v Carigradu, da bi vlasti kaj storile, da se reši bolgarsko vprašanje. Veleposlaniki so odgovorili, da nima instrukcij. Turška vlada je potem naročila svojim zastopnikom pri velevlastih, da naj priganjajo, da vlasti kaj storé za rešitev bolgarskega vprašanja.

Rusija je s kozaki pomnožila konjico na Poljskem. Nadalje hitro delajo na Poljskem stratežne železnice in popravljajo trdnjave. Gradé se novi magacini in zalagajo. Do julija morajo nekda biti napolnjeni vsi magacini. — Iz Bukurešta se poroča, da se ruski poslanik Hitrovo, ki je sedaj na dopustu, samo toliko še vrne v Bukurešt, da bode kralju izročil svojo odzvalnico. Sicer pa ta vest ni zanesljiva, ampak je najbrž le želja nasprotnikov Rusije, katerim Hitrovo ne ugaja, ker podpira bolgarske emigrante. — Generalov, Andrejuškin, Osipanov, Ševirev in Uljanov, ki so bili obsojeni na

smrt zaradi napada na carja, so bili 20. t. m. usmrteni.

Italijanski radikalni listi hudo napadajo Crispia, ker jim je preveč reakcionaren. Zlasti jim ni prav, da si sedanji minister notranjih zadev ne prizadeva, da bi se bolj razširila občinska volilna pravica in se Italija udeležila francoske razstave.

Francoska ministerska kriza se še ni dosti približala svojej rešitvi. Niti Freycinet, niti Ferry, niti Clemenceau ne mara pri sedanjih razmerah vsprejeti predsedstva v ministerstvu, ker vsak vé, da ne bi v zbornici dobil večine. Veliko težavo posebno napravlja vprašanje, ali naj Boulanger ostane še vojni minister. Narod zahteva, da Boulanger še ostane, zbornica pa ni vsa zanj. Oportunisti bi nekda ne podpirali nobenega ministerstva, v katerem bi bil Boulanger, pa tudi Clémenceau se nekda več ne naidušuje za sedanjega vojnega ministra. Samo skrajna levica je odločno zanj. Mnogim poslancem se zdi prepopularen in se boje, da ne bi kdaj porabil prilike, da bi se proglasil za cesarja, kakor Bonaparte. Zategadelj bi se ga radi znebili. Večina zbornice ga ne mara podpirati, kakor nekdanj Gambette ni marala. Nikdo se pa zopet ne upa pri sestavljanji ministerstva prezreti Boulangerja, ker se je bati potem resnih izgredov ali pa celo ustaje. Grevy je v velikej zadregi. Poklical je k sebi predsednika budgetne komisije, katere večina se je izrekla proti Gobletovemu ministerstvu, in mu naročil, da naj iz članov komisije sestavi novo ministerstvo. Ko bi se še na ta način ne posrečilo rešiti ministerske krize, bode Grevy naročil Floquetu, da naj sestavi novo ministerstvo. Toda tudi poslednji najbrž ne bode mogel sestaviti ministerstva pri sedanji sestavi zbornice. Zategadelj se misli, da se bode nazadnje predsednik republike obrnil do Freycineta in slednji bode sestavil ministerstvo. Če zbornica potem ne bode hotela podpirati nove vlade, jo bodo pa razpustili. — Razstave v Parizu se nekda tudi Japan oficijalno ne udeležijo.

Štrajk delavcev napravlja **belgijske** vladi velike skrbi. Policija je v več krajih dobila velike zaloge dinamita in zvedela, da so anarhisti nekega dne nameravali zažgati in z dinamitom razstreliti vse tovarne v Hennegauskeje provinciji. Vlada je storila potrebne korake, da anarhisti ne bodo mogli izvršiti svojega hudobnega naklepa.

V **angleške** zgorenjej zbornici izjavil se je lord Salisbury, da ni res, da bi se bila pogajanja o afganskem vprašanji pretrgala, ravno tako tudi ni res, da bi angleška vlada odpoklicala svoje komisarje. Najbrž bodo pogajanja še dolgo trajala.

Dopisi.

Iz Ljubljane in Domžal 21. maja.

[Izv. dop.] Gospod urednik, dovolite mi v dopolnitev včerajšnje novice o dirki Ljubljansko-Domžalskih biciklistov še nekaj besedic. Dolgo še pred to dirko pričakoval sem spretnega dopisnika, ki bi pomočil pero za ta, pri nas čedalje bolj razširjujoči se „sport“ — dopisnika, ki bi v cenjenih predalih Vašega lista večkrat kaj povedal o „Ljubljanskem biciklistkem klubu“, kojega zunanje in notranje lice (— bodimo odkritosrčni —) je res prav pošteno-nemškega lica, kojega osrčje, kojega prvoborci pa so malo da ne skoro sami vrli slovenski sinovi, kar nam je dokazala ravno omenjena dirka na glavnej cesti mej Prevojami in Virom, dne 19. t. m. — Tekmovanje osnovano bilo je le za ude Ljubljanskega kluba in bicikliste Domžalske, ter dirjalo se je ne toliko za prvoborca cele Kranjske, marveč za častno mesto prvoborca osobito Ljubljanskega kluba. Na „start“-u postavilo se je precejšnje število, namreč 11 tekmecev, ki so nestrpljivo čakali v zaporednem izžrebanem uvrščeni povelja, da od-dirjajo proti cilju. Toda veliko poklicanih, malo izvoljenih! Omenim naj, da je imel g. Majdič dokaj visoko številko 4 — obratno tekmecev njegov gosp. Vičič št. 1. — Tretji zmagonec g. Oberwalder št. 8, g. Lindenberger 2 in g. Grašek 6.

Prva dva in tretji tekmovala sta za čast Ljubljancanov, ostala dva pa za Domžalce. Ko blisk odpeljali so se vsi po danej komandi in takoj pokazalo se je, da bode borba za prvenstvo gotovo huda mej g. Majdičem in Vičičem. G. M. imel je poleg višje izžrebane številke 4 (razloček kacih deset metrov) še 2½ centimetra nižje kolo nego g. V. — dohitel pa je takoj prvoizžrebanega in sledil mu vedno tikoma polovico pota (2 kilometra). Borba bila je na tem mestu prav huda, oba dirjala sta kot brzovlak po ne prav gladkej cesti. Kar se zaletel g. M. za celih 4—5 metrov v močnem „spurtu“ pred g. V. Odslej je drvil vedno dalje za saboj puščajoč tovariša, tako da je celih 200 metrov preje do cilja prišel nego g. Vičič. Dobil je kot najsijajnejši zmagovalec zlato svetinjo, katero so mu privoščevali odkritosrčno ne samo vsi navzočni, kojih je bilo na stotine — marveč tudi vsi tovariši biciklisti obeh narodnostij; ker bil je vedno vrl prvoborec, kakor

tudi malo da ne jeden prvi, ki je upeljavati začel prijetni ta sport na Kranjskem. Toda ne samo g. M. tudi g. V. držal se je vrlo. V obrambo, da ni mogel dohajati svojega tekmeča, navedem sicer malo, zanj pa veliko nezdgo, da se mu je glavni del njegovega stroja — „gouvernal“ omajal mej potjo in se brzkone ni mogel več upirati tako močno nanj. V očigled tej g. Vičičevi nezgodi bila sta oba slovenska rojaka prav čvrsta in ne dvomimo, da pokazeta, če ne letos še, gotovo pa drugo leto jednako vztrajnost. Ostali gospodje bili so tudi jako pridni. Tretji zmagonosec Domžalec g. Oberwalder in v Ljub. klubu zelo priljubljeni gospod Lindenberg (učitelj vozarenja) kot četrti. Sklepam za danes to sporočilo, a imel bi še mnogokaj povedati toda ne samo hvalepolnih besed, — marveč oglašim se prav kmalu z malo prošnjo do dosedanega biciklističnega odbora, da namreč svojo prijaznost do narodnih biciklistov ne kaže samo v besedi, marveč da stori v tem oziru kaj vidnega.

Biciklist-domačin.

Domače stvari.

— (V poslanstvu družbe sv. Cirila in Metoda) sta se 18. t. m. poklonila Njega ekselenci, Goriškemu nadškofu dr. Zornu, prvomestnik Toma Zupan in odbornik Ivan Hribar s prvomestnikom Goriške podružine dr. Anton Gregorčičem ter 19. maja potem prevzvišenemu Tržaškemu škofu dr. Glavini zopet oba Ljubljanska mandatarja, prvomestnica Tržaške ženske podružine Vekoslava Valenčičeva, tajnica Justina Michelli, prvomestnik moške podružine Viktor Dolenc, denarničar Anton Železnik in odbornik Lovro Žvab. — V Gorici in v Trstu sta sprejela deputaciji škofa slovesno in v resnici prijazno. Določno sta izrekla oba cerkvena dostojanstvenika, da sta po svojem vzvišenem poklici skrbeča za vse podane si narodnosti samoumevno tudi za našo družbo, da naj je po njih priporočena vsem njima podložnim duhovnikom in vsemu vernemu ljudstvu pristavljajoč, da po njunem menenji sploh ne more nasprotovati nobeden škof taki družbi, ki je zidana na katoliško in na narodno podlago. — Odlični Slovenci v Gorici in v Trstu so prijazno mej-se sprejeli Ljubljanska odposlanca te velevažne šolske družbe. Prav posebno pa je še v Trstu slovenski bogataš, veletržec Šabec, hotel počastiti za stopnika družbe sv. Cirila in Metoda sklicavši krog njun mnogoštevilnega slovenskega razumništva v svoje gostoljubno domovanje.

— (Šentlenartska podružnica „družbe sv. Cirila in Metoda“) imela bode občni zbor binkoštni pondeljek popoldne v Blačah ob jezeru. Ker binkoštni praznike vsakdo rad odide iz mesta ozidja v pristo naravo, želeli je, da bi rodoljubi Ljubljanski porabili to priliko, da si ogledajo prekrasne koroško-slovenske kraje in povesele mej svojimi rodnimi brati onostran Karavank. Pot v Blače pelje po gorenjske železnici čez Trbiž do postaje Brnica in se pride tja in nazaj s prav neznatnimi stroški. — Binkoštni pondeljek zjutraj ob polu sedmih odpelje se tja slavnoznani Ljubljanski kvartet. Naj se mu pridružijo še mnogi drugi!

— (Hi men.) Danes zvečer ob 6. uri poroči se gosp. dr. Ivan Tavčar, odvetnik v Ljubljani, z gospodično Franjo Košeninjevo, iz znane narodne Ljubljanske obitelji. Včeraj zvečer bili sta tem povodom pred gospodične neveste stanovanjem dve jako lepi serenadi, pri katerih je bilo par tisoč občinstva. Prvo podoknico napravil je „Čitalniški pevski zbor“. Pel je Nedvčda „Domovino“ in „Ponočni pozdrav“ in Winterjevo „Kje je slav-ska domovina?“ Petje bilo je jako krepko in precizno. — Drugo podoknico pa je priredilo „Slovensko delavsko pevsko društvo Slavec“. Pel je „Tovačovskega „Svoji k svojim“, Ipavčevo „Prošnjo“ in Stritar-Ipavčevo — „Slovensko pesem“. Poslednja skladba bila nam je novost, poznata le po tem, kar smo o njej čuli ob petindvajsetletnici „Slovenskega pevskega društva na Dunaji“. Skladba ta se je gosp. dr. Ipavcu jako posrečila, zadel je pravo narodno struno in ustvaril pesen, ki bode izvestno povsod udomačila se kot prava — narodna himna. „Slavec“ pel jo je izborno, dasi jo je tiskano jedva včeraj dobil, g. Meden pa je tudi tej pesni, kakor sploh vsaki, dal pravo bojo, pristno interpretacijo. — Čitalniški pevski zbor poklonil je darilo, katero mu je pri tej priliki izročil g. dr. Tavčar, „Narodnemu domu“.

— (Poročil) se je danes dopoldne g. Edmund vitez Strigl z gospodično Emo Vilharjevo,

hčerjo znanega rodoljuba in posestnika g. Ivana Vilharja.

— (Naš rojak g. Peter Jurca,) doslej podkonzul v Marsilji, premeščen je v Drač (Durazzo) kot samostalni vodja tamošnjega avstrijskega konzulata.

— (Zelenčev spomenik) premleva se z veliko slastjo po vseh nemških listih. Razsodni čitatelji so gotovo že pogodili, da so vsi taki dopisi neosnovani in izrodki slepe strasti. Nemški listi bili so od nekdanj že nezanesljivi, to pa, kar piše v zadnji čas, pa že presega vse meje. Sprli so se z resnico in zavlada je v njih predelih prava pravcata židovska perfidija. Kakor purán v rudeč robec, tako zaganjali so se ti čudni nemško-židovski postenjak v nas Slovence, posebno pa v slovenske dijake, češ, dijaki onečiščajo Zelenčev spomenik. Bili so celo tako zlobni, da so v svet trobili, da je nekdo s kamnom zdrobil nastavek vrh spomenika. Kdor pa ima zdrave oči in si spomenik ogleda, takoj spozna, da sta oba nastavka tako slabo delo, da sta v enem letu že sprhnela in bosta v kratkem sama ob sebi razpala, kakor menda patrijotizem gospoda, ki ja je poklonil. Pri tem huronskem klevetanju na belo Ljubljano in na Slovence odlikovali so se vsi nemško-židovski listi, v prvi vrsti pa „Tagespost“, „Deutsche Wacht“ in „Deutsche Zeitung“. Slednja imela je 21. dan t. m. telegram in dopis iz Ljubljane, ki sta si bila popolnem nasprotna. V dopisu se je trdilo, da je Zelenčev spomenik popolnem zdrobljen, da ga ni moči več popraviti, telegram pa je naznanjal, da je magistrat spomenik očistiti dal. Kako se popolnem zdrobljen spomenik čisti, to vesta menda samo „Deutsche Zeitung“ in njen Ljubljanski dopisnik. Kako ljubeznivi so gospodje, ki uživajo v Ljubljani našo gostoljubnost, posnamejo čitatelji lahko iz tega, da je znani profesor Binder to fotografu Müller-ju dal naročilo, naj napravi fotografijo onesnaženega Zelenčevega spomenika, da se pošlje v nemške ilustrovane liste — in da je fotograf Müller to naročilo tudi kaj vestno izvršil. — V istini, kaj ljubeznivi gospodje so to! — No, sedaj bode menda vsemu podlemu obrekovanju konec, kajti zločinca, ki sta mazala Zelenčev spomenik, so že dobili. Zločinca, ki svojega dejanja ne tajita, sta 16 letni Rudolff Čenčič in 15 letni Peterlin, oba rokodelska vajenca. Nagibi njiju dejanju neso bili politični, niti narodni, ampak razposajenost in škodoželjnost, s kakeršno se odlikujejo tudi Dunajski „Lehrbuben“ in k tera je premnogokrat predmet Dunajskim ilustrovanim listom. Sedaj, ko sta rečena vajenca pod ključem, bi imeli samo še jedno željo, da bi dobili tudi Ljubljanske dopisnike v nemške liste in je potem po zaslugi ožigosali, kajti ti dopisniki so še veliko slabši, nego zaprta vajenca, kajti kar slepo so blatili in obrekovali mesto in narod, mej katerim žive.

— (Na deželni kmetijski šoli v Gorici, na slovenskem oddelku) bode dne 28. t. m. dopoldne izpit za I. tečaj šolskega leta 1886—87. Vodstvo vabi najljudnejše gospodarje in prijatelje kmetijstva k temu izpitu.

— (Vreme) je neugodno, izredno hladno. Po planinah zapal je sneg, v Ljubljani pa je danes deževalo. Tudi drugod je jednak hlad. V Monakovem kazal je včeraj zjutraj termometer 2°, v Bregencij in v Parizu 3° C. — V Beljaku je včeraj snežilo, temperatura znižala se je na 2° C. Potovalci, prišedši iz Koroške, pripovedujejo, da je onostran Karavank sneg za ped na debelo.

— (Dvoboj) bil je predpretekli petek v tukajšnji vojaški jahalnici. Bila sta se s sabljami častnika B. in W. domačega pešpolka št. 17. Častnik B. dobil je na glavo precej resno rano. Povod dvoboju bilo je nasprotstvo, ki je navstalo v krčmi.

— (Povozil) je včeraj zvečer ob 7. uri pred Čadežovo hišo v Šiški fijakar št. 17. staro žensko in jo znatno poškodoval. To nezgodo je fijaker po svoji malomarnosti zakrivil, nekateri očividci pa trde, da je bil pijan.

— (Profesor Merelli) priredil je včeraj zvečer prvo čarovniško predstavo v redutni dvorani. Kakor čujemo, bilo je občinstvo z vsemi točkami prav zadovoljno. Gospod Merelli skazal se je jako spretnega in elegantnega čarovnika, ki umeje občinstvu prirediti par prijetnih ur.

— (Občni zbor prostovoljne požarne brambе Ljubljanske) bil je včeraj. Navzočnih bilo je do 80 članov. Stotnik gosp. Doberlet je naglašal otvarjajoč 18. občni zbor, svoje veselje, da

uživa prostovoljna požarna bramba sedaj občno spoštovanje vseh meščanov Ljubljanskih, kar od kraja ni bilo, in opozarja društvenike, naj se storé tega spoštovanja vredne s tem, da vztrajajo pri svojem lepem, človekoljubnem poklici. Tajnik gosp. Drelse poroča o društvenem delovanju, ki je bilo preteklo, leto, ker so udje dobro izvežbani, gasilno orodje pa izvrstno, dokaj uspešno. Štirinajstkrat je bila lani klicana požarna bramba k ognju in vsekdar se jej je posrečilo, da je omejila ogenj na dotično poslopje, tako tudi pri deželnem gledališču, kjer je bilo delo zaradi hudega mraza, res teško. Po vztrajnosti in dobrem vodstvu posrečilo se je, da je bil požar udušen, za kar se je izrekla prostovoljni požarni brambi zahvala oblastev in meščanov. Gasilno orodje je vse v dobrem stanju, le za parno brizgalnico potrebuje se „tender“, katerega bode društvo nakupilo, ko se blagajnica nekoliko okrepi. Odobrita se potem računa društvene in bolnišne blagajnice. Stotnik gosp. Doberlet potem naznanja, da se na veliko njegovo in vseh ljudoljubnih ljudij veselje požarne brambе na Kranjskem vedno bolj širijo. Dosedaj je 48 prostovoljnih požarnih bramb in tri tovarniške požarne brambе. Vse skušatejejo 2053 članov. Gosp. Doberlet izreka željo naj bi stvar toli napredovala, da bi vsaka večja vas imela svojo požarno brambo, in naznanja, da se bode po posebnem odboru še letos napravila zveza vseh kranjskih požarnih bramb, kajti v skupnosti se da mnogo doseči, marsikatero napake se odstrani in veliko koristij se pridobe. Konečno je društveni duhovnik g. profesor Gnezda govoril društvenikom v slovenskem jeziku nekoliko lepih besed, katere je velika večina društvenikov saj razumela. Naglašal je, kako lepo in človekoljubno je delovanje prostovoljne požarne brambе Ljubljanske, katera si je sedaj pridobila srca vseh meščanov. Potem se je zbor končal, ko so bile izgovorjene jedine slovenske besede g. G. Mislimo, da bi malo več slovenščine pri požarni brambi Ljubljanski pač ne škodovalo, kajti ogromna večina udov ni nemškega jezika zmožna, torej naj bi bil slovenski jezik vsaj „al pari“. To bi službenega delovanja gotovo ne motilo, kajti tudi v c. kr. vojski, ki ima nemško komando, poučuje in narekuje se „in der Regiments-sprache“ ta pa je, ali vsaj mora biti v Ljubljanski požarni brambi zmirom slovenska.

— (Pri sv. Krištofu) pri Laškem trgu zmagali so pri občinskih volitvah narodnjaki v prvem razredu jednoglasno, v drugem in tretjem razredu skoro jednoglasno.

— (Vabilo) k izvanrednemu občnemu zboru „Savinjskega Sokola“ dne 29. maja t. j. na binkoštno nedeljo t. l. Vspored: 1. Dopoldne ob 12. uri udeležitev „Savinjskega Sokola“ pri sv. maši z zastavo v spomin petletnice. 2. O poludne skupni obed v čitalnici. 3. Ob 3. uri popoldne izvanredni občni zbor po sledečem redu: a) Volitev posebnega odseka za pregled računa lanskega leta. b) Tajnik odseka za ustanovljenje požarne brambе kot oddel „Sav. Sokola“ predlaga zboru dotična pravila. c) Razni nasveti. 4. Zvečer ob 8. uri bakljada in potem veselica.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Pariz 22. maja Grevy ponudil je Rouvieru sestavo kabineta. Rouvier je ponudbo vsprejel in bode skušal sestaviti kabinet iz članov budgetne komisije. On bil bi predsednik.

Dunaj 23. maja. „Politische Correspondenz“ dobila iz Carigrada telegram: Porta z okrožnico pozivlje vlasti, naj odstranijo bolgarske težave s tem, da Bolgarom nasvetujejo jednega ali dva kandidata za bolgarski prestol. S tem regentstva neprestanim zahtevam ustregla.

Carigrad 23. maja. Angleško-turška konvencija glede Egipta včeraj podpisana.

Pariz 23. maja. Rouvier objavil Grevyju svoje pogovore s političnimi osobami. Sestava kabineta je po teh pogovorih le tako možna, da se združijo vse republikanske sile pod vodstvom jednega prejšnjih ministerskih predsednikov. Časopisi pišejo, da se bode predsednik vnovič s Freycinetom pogajal.

Mnogoletna opazovanja. Proti slabosti želodca in pomanjkanju slasti do jedij, sploh pri vseh želodčnih boleznih se pristni Moll-ovi „Seidlitz-praški“ zelo odlikujejo od drugih sredstev, s svojim prebavljenjem pospešujočim in želodec okrepujočim vplivom. Cena skateltjei 1 gld. Po poštnem povzetju razpošilja jih vsak dan A. Moll, lekaruar in c. kr. dvorni založnik na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj vedno izrečno Moll-ove preparate z njega varstveno znamko in podpisom. 3(19-4)

